

Запорізький навчально-виховний комплекс «Барвінок»
Дошкільний підрозділ

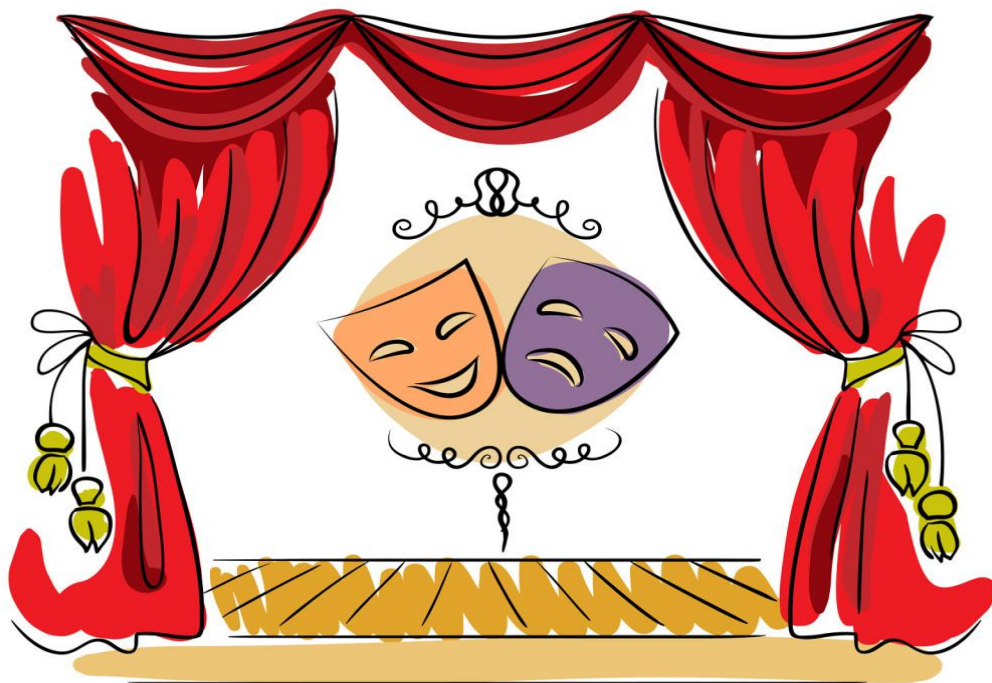

Руденко Ольга Трохимівна

**Досвід роботи на тему:
«Роль театралізованої
діяльності в розвитку
дошкільників»**

**«Театралізація - це чарівний світ,
в якому дитина радіє, граючи,
а граючи, пізнає навколишній»**

О. П. Радинова

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСВІДУ

У нашому повсякденному житті ми все частіше стикаємося з проблемою, яка існує останні пару десятиліть. Погіршення духовно-морального стану суспільства, збіднення його моральних підвалин, що виражає, в недостатній розвиток уявлень про духовні цінності і певному спотворенні морального стану, емоційно-вольової сфери та соціальної незрілості дітей і підлітків і молоді.

Відомо, що діти люблять грати, їх не потрібно змушувати це робити. Граючи, ми спілкуємося з дітьми на їх території. Вступаючи в світ дитинства гри, ми багато чому можемо навчитися самі і навчити наших дітей.

Досвід актуальний для роботи з дошкільнятами в сучасному дитячому садку тим, що театралізована діяльність дозволяє вирішити багато освітньо-виховні завдання. Розвиває пам'ять, мислення, уяву, увагу; дозволяє збагачувати і активізувати словник дітей, що є важливим засобом для підготовки дітей до навчання в школі.

Знайомлячись з різними видами театру, а так само беручи участь у театралізованій діяльності, діти знайомляться з навколишнім світом у всьому його різноманітті через образи, фарби, звуки, а вміло, поставлені питання змушують їх думати, аналізувати, робити висновки і узагальнення.

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

Вивчення психолого-педагогічної та методичної літератури, передового досвіду показує, що в даний час накопичений великий теоретичний і практичний досвід з організації театральнo-ігрової діяльності в дитячому саду. Питання, пов'язані з організацією і методикою театралізованої діяльності, широко представлені в роботах вітчизняних педагогів, вчених Н. Карпінської, Л. Фурмина, і ін.

Завдяки спеціальним педагогічним дослідженням, проведеним Н. Карпінської, Л. Фурмина і іншими, було встановлено:

1) Самостійно в театралізовані ігри навіть діти старшого дошкільного віку не грають. Найбільший інтерес у них викликають ігри-драматизації за пропозицією вихователя і під його керівництвом (Л. Фурмина). Але, якщо з першої молодшої групи діти будуть за допомогою вихователя розігрувати народні пісеньки, потішки, невеликі сценки, а в другій молодшій групі, використовуючи іграшки і фігурки площинного театру, будуть продовжувати займатися цим, то вже в середньому віці театралізована діяльність можлива як самостійна.

2) Діти п'ятого року життя в процесі театралізованої діяльності активно докладають зусиль у виконання ролей особисте, індивідуальне, своєрідне. А в старшому дошкільному віці стає можливим спеціальне навчання дітей способам художньо образної виразності (*Кофман*).

3) У цьому ж віці стає можливим включати фрагменти театралізованої діяльності з використанням різних видів театру в систему занять з навчання дітей розповідання, а також використовувати заняття з розвитку мовлення для збагачення театралізованих ігор.

Н. Карпінської була розроблена методика роботи з дітьми по театральній діяльності на заняттях:

- на першому - діти колективно відтворюють текст казки;
- на другому - пропонується одній дитині читати за всіх персонажів казки;
- на третьому - дітям пропонується виконати ряд творчих завдань (*висловити радість, страх і т.п.*);
- на четвертому - здійснюється читання казки за ролями і т. п.

ОСНОВНА ІДЕЯ ДОСВІДУ

Об'єкт дослідження: є розвиток творчої особистості дошкільників засобами театралізованої діяльності в дошкільному закладі.

Предмет дослідження:
є театралізована гра дітей дошкільного віку.

Мета:

- залучення дітей до творчої діяльності шляхом ознайомлення з театральним мистецтвом;
- використання театралізації для розвитку творчих, акторських та сценічних здібностей вихованців;
- формування в них мовленнєвої компетентності, навичок театральньо-виконавської діяльності;
- ознайомлення дошкільників із театром як установою, з професійною діяльністю його працівників;
- активізувати словник дитини під час роботи над виразністю слів персонажів;
- вдосконалювати звуковимову дітей, інтонаційний стрій культури мовлення;
- спонукати дитину до чіткого промовляння тексту під час виконання ролі;
- покращувати монологічне та діалогічне мовлення, його граматичну будову;
- забезпечувати емоційний комфорт дитини

Завдання

1. Розвивати стійкий інтерес до театральної ігрової діяльності.
2. Удосконалювати виконавські вміння дітей у створенні художнього образу, використовуючи ігрові імпровізації.
3. Розширювати уявлення дітей про навколишню дійсність.
4. Закріплювати уявлення дітей про різні види лялькових театрів.
5. Збагачувати та активізувати словник дітей.
6. Удосконалювати інтонаційну виразність мовлення.
7. Розвивати діалогічне та монологічне мовлення.
8. Удосконалювати вміння зв'язно та виразно переказувати казки.
9. Розвивати пам'ять, мислення, уяву, увагу.
10. Вчити дітей правильно оцінювати свої і чужі вчинки.
11. Виховувати бажання грати театральними ляльками.
12. Розвивати вміння використовувати ігрові імпровізації в самостійної діяльності.

Форми і методи роботи

1. Перегляд лялькових вистав і бесіди з ним.
2. Ігри драматизації.
3. Вправи для соціально - емоційного розвитку дітей.
4. Корекційно-розвиваючі ігри.
5. Вправи з дикції (артикуляційна гімнастика).
6. Завдання для розвитку мовленнєвої інтонаційної виразності.
7. Ігри - перетворення («вчися володіти своїм тілом»), образні вправи.
8. Вправи на розвиток дитячої пластики.
9. Пальчиковий ігротренінг для розвитку моторики рук.
10. Вправи на розвиток виразної міміки.
11. Вправи з етики під час драматизацій.
12. Розігрування різноманітних казок і інсценувань.
13. Знайомство не тільки з текстом казки, але і засобами драматизації - жестом, мімікою, рухом, костюмом, декораціями.

Види театру в дитячому саду

- настільний театр
- книжка-театр
- театр п'яти пальців
- театр масок
- театр ручних тіней
- пальчиковий тіньовий театр
- театр «живих» тіней
- магнітний театр

Основні напрями роботи з дітьми

ТЕАТРАЛЬНА ГРА

Завдання: Вчити дітей орієнтуватися у просторі, рівномірно розміщуватись по майданчику, будувати діалог з партнером на задану тему. Розвивати здатність довільно напружувати і розслаблювати окремі групи м'язів, запам'ятовувати слова героїв вистав, розвивати зорове слухову увагу, пам'ять, спостережливість, образне мислення, фантазію, уяву, інтерес до сценічного мистецтва.

РИТМОПЛАСТИКА

Завдання: Розвивати вміння довільно реагувати на команду або музичний сигнал, готовність діяти узгоджено, розвивати координацію руху, вчити запам'ятовувати задані пози і образно передавати їх.

КУЛЬТУРА І ТЕХНІКА МОВЛЕННЯ

Завдання: Розвивати мовне дихання і правильною артикуляцію, чітку дикцію, різноманітну інтонацію логіку мовлення; вчити складати невеликі розповіді і казки, добирати прості рими; вимовляти скоромовки і вірші, поповнювати словниковий запас.

ОСНОВИ ТЕАТРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Завдання: Познайомити дітей з театральною термінологією, з основними видами театального мистецтва, виховувати культуру поведінки в театрі.

РОБОТА НАД ВИСТАВОЮ

Завдання: Вчити писати етюди з казок; розвивати навички дій з уявними предметами; розвивати вміння користуватися інтонаціями, що виражають найрізноманітніші емоційні стани (сумно, радісно, сердито, здивовано, захоплено, жалібно і т. д.).

ДІЯЛЬНІСТЬ РОБОТИ З ДІТЬМИ БУДУЄТЬСЯ НА НАСТУПНИХ ПРИНЦИПАХ:

1. Принцип створення розвивального середовища - створення в закладі і групі умов, які будуть сприяти творчому розвитку дітей.
2. Принцип психологічної комфортності - створення в групі атмосфери безумовного прийняття кожної дитини.
3. Принцип активності і свободи самовираження - створення в групі умов, що сприяють досягненню і перетворенню своїх можливостей.
4. Принцип наочності - має особливо важливе значення в навчанні дошкільнят, тому що мислення носить наочно - образний характер.
5. Принцип індивідуального підходу до дітей - педагог організовує роботу з дітьми з урахуванням їх індивідуальних особливостей.
6. Принцип наступності взаємодії дорослих з дитиною в умовах дошкільного закладу та в родині.

Сутність театралізованої діяльності в розвитку дошкільників

У СФЕРІ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ:

- розвиток різнобічних уявлень про дійсність;
- спостереження за явищами природи, поведінкою тварин;
- забезпечення взаємозв'язку конструювання з театралізованої грою для розвитку просторових уявлень, творчості, інтелектуальної ініціативи;
- розвиток пам'яті, передбачувальної уяви, навчання вмінню планувати свої дії для досягнення результату.

У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ:

- формування позитивних взаємовідносин між дітьми в процесі спільної діяльності;
- виховання культури пізнання дорослих і дітей;
- виховання естетично цінних способів спілкування відповідно до норм і правил життя в суспільстві;
- розвиток емоцій.

У СФЕРІ МОВНОГО РОЗВИТКУ:

- сприяння **розвитку** монологічного та діалогічного мовлення;
- збагачення словника, образних виразів, порівнянь, епітетів, синонімів, антонімів;
- оволодіння виразними засобами спілкування.

У СФЕРІ ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ:

- прилучення до високохудожньої літератури;
- розвиток таких форм уяви, в основі яких лежить інтерпретація літературного образу;
- долучення до спільної дизайн-діяльності з моделювання елементів костюма, декорацій, атрибутів;
- створення виразного художнього образу;
- розвиток просторової уяви як основи проектного мислення, творчого задуму, прогнозування результату;
- організація колективної роботи при створенні багатофігурних сюжетних композицій;
- навчання самостійного знаходження прийомів зображення, матеріалів.

У СФЕРІ РОЗВИТКУ РУХІВ:

- погодження дій і супроводжує їх мови;
- розвиток вміння втілювати в творчому русі настрої, характер, і процес розвитку образу;
- підтримка становлення музично-рухової імпровізації в етюдах, виразного виконання основних видів рухів.

Взаємозв'язок театралізованою та образотворчої діяльності

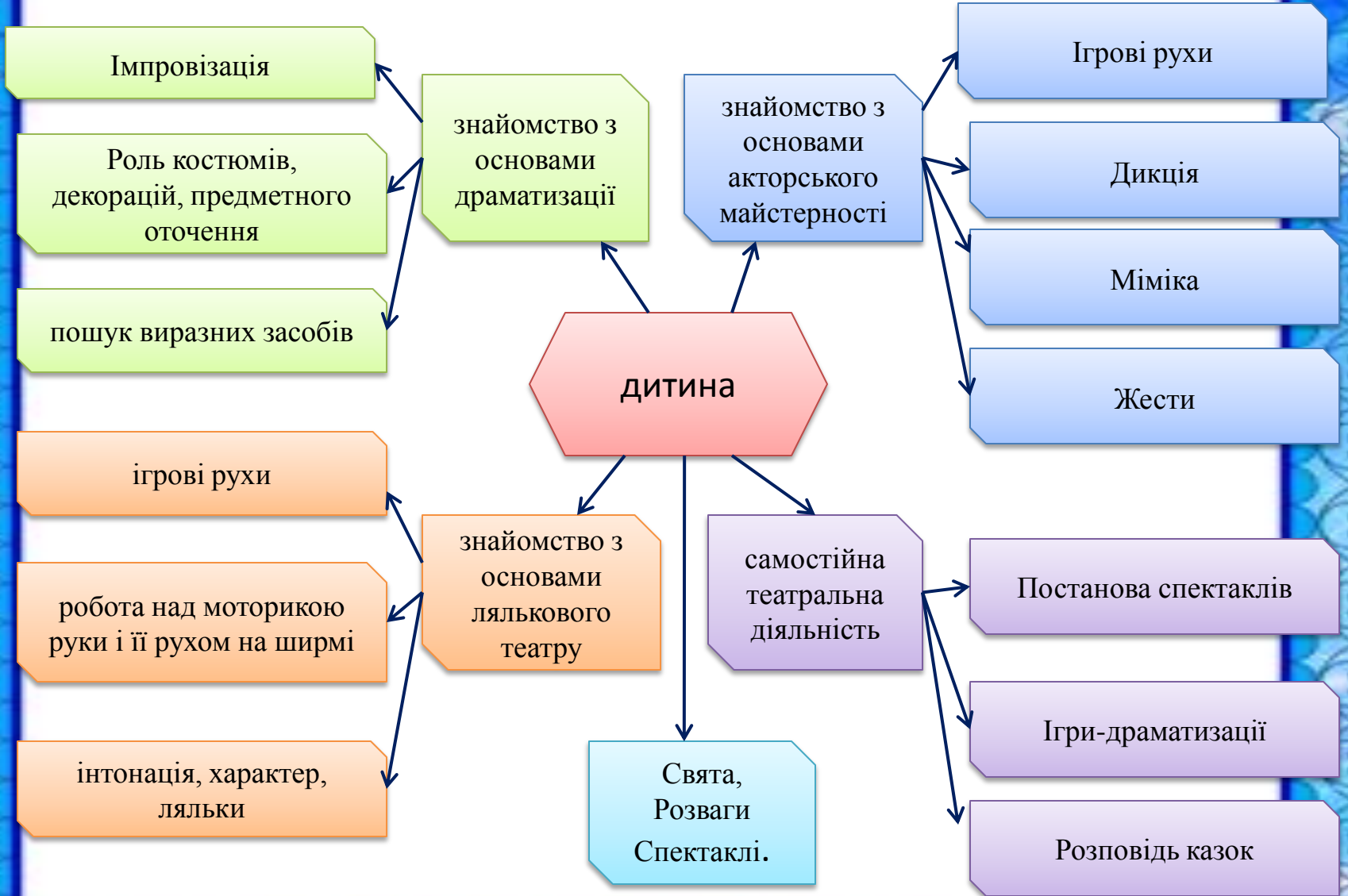

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОСТАВЛЕНИХ ЗАВДАНЬ

1. Розробка перспективних планів за різними віковими групами;
2. Створення театралізованого розвивального середовища;
3. Розробка циклів занять і вечорів розваг (Тиждень дитячої книги і театру);
4. Розробка перспективних планів роботи з вихователями, батьками та педагогами-фахівцями;
5. Розробка планів інтегрованих занять, складання картотеки театралізованих ігор та вправ для використання їх у різних видах діяльності (на розвиток мовлення, ознайомлення з навколишнім середовищем).
6. Розробка моделі розвитку творчої активності дітей.

Модель розвитку творчої активності дітей

Здоров'я - зберігаючі технології в театральній діяльності

Це методи і прийоми, які йдуть на користь дитині, створюють природне радісне існування, знімають внутрішні затискачі, почуття страху, рухове розкріпачення, діти стають зацікавленими, доброзичливими, готовими до сприйняття **НОВОГО.**

Дихальні та голосові вправи забезпечують функціонування серцево-судинної системи, за рахунок них відбувається масаж внутрішніх органів. Рухові пісеньки, ігри, спрямовані, щоб дитина не тільки раділа руху, а й отримувала користь для хребта і всіх м'язів свого незміцнілого тіла. Музично-ритмічні рухи виконують релаксацію, допомагають досягти емоційної розрядки, зняти розумову перевантаження і втому. Пальчикові ігри сприяють розвитку моторики рук. Рухливі ігри зміцнюють організм дитини, розвивають її фізично. Ритмопластика спрямована на розвиток гнучкості, пластичності, зміцнює поставу, рухи дитини стають витонченими і красивими.

Досягнення дітей:

1. У дітей підвищився інтерес до театральної - ігрової діяльності.
2. Удосконалилися виконавські вміння дітей у створенні художнього образу.
3. Розширилися уявлення дітей про навколишню дійсність.
4. Збагатився і активізувався словник дітей.
5. Удосконалилася інтонаційна виразність мовлення.
6. Розвивалася пам'ять, мислення, уяву, увагу дітей.
7. Удосконалювалося вміння дітей правильно оцінювати свої і чужі вчинки.
8. Діти вчилися розуміти емоційний стан іншої людини і висловлювати своє.

Досягнення педагога:

1. Створення міні-осередку театралізованих ігор, який має різні види театрів (настільний, пальчиковий, рукавичка та інші), елементи декорацій, ширми, театральну бутафорію, атрибути для ігор драматизацій, костюми та їх елементи, наголовники, нагрудні знаки, зображення відомих казкових персонажів тощо.
2. Застосовування принципу інтеграції театралізованої діяльності в різних видах діяльності дітей протягом дня.

Рекомендації батькам:

1. Читання творів художньої літератури, усної народної творчості.
2. Проводити бесіди за змістом прочитаних творів.
3. Аналізувати характери персонажів, давати оцінку їхнім вчинкам.
4. Пропонувати дітям завдання, ігри, вправи на розвиток пам'яті, мислення, виразної мови, міміки, жестів.
5. Постановка вистав, драматизація казок в сімейному колі.
6. Відвідування театрів.
7. Брати участь у тематичних вечорах, святах, розвагах.

ВИСНОВОК

Саме завдяки театральній діяльності діти розвиваються духовно, відбувається становлення їхніх характерів, особистості, проявляються креативні здібності. У процесі спілкування з театром зароджуються та розвиваються емоційно-естетичні переживання. Театральне мистецтво вчить дітей любити прекрасне, розвиває здатність співпереживати, розуміти інших. Співчуття, яке з'являється після перегляду вистави, є передумовою формування емпатичних почуттів (діти живуть інтересами та справами героїв п'єси, визначають своє ставлення до дійових осіб і їх вчинків); розвитку пізнавальної культури дитини, розширюються її уявлення про особливості образотворчого та музичного мистецтва, які супроводжують сценічне дійство; удосконалюються психічні процеси, розширюється світогляд та розвивається мовлення.

Саме театральна діяльність спонукає дітей шукати відображення казкових подій у поведінці людей, переносити у реальне життя засвоєні з інсценівки способи розв'язання проблем, ненав'язливо підводить дитину до самостійних висновків, формувати вміння розрізняти добро і зло, бажання робити добро.

Як засіб креативного розвитку театральна діяльність дає змогу дітям розв'язувати проблемні ситуації як опосередковано, від імені певного персонажа, так і проявляючи творчість під час створення та розв'язання ситуацій, змінюючи події у виставі.

Театралізовані ігри мають і соціально-моральне спрямування. Через зміст казок та поведінку персонажів, дитина вчиться висловлювати своє ставлення до них, дає моральні та естетичні оцінки героям, розуміє зміст і форму людських взаємин — доброта, дружба, чесність тощо. У дітей формується моральна позиція щодо людського оточення, вони вчать орієнтуватися в моральних цінностях. Таким чином, театральна діяльність є джерелом розвитку почуттів, переживань дітей, засобом їх залучення до духовних цінностей.

Підводячи підсумок можна сказати, що театралізація займає особливе місце у розвитку та вихованні дошкільників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андерсен-Уоррен М. Драматерапія / М. Андерсен-Уоррен, Р. Грейнджер; переклад з англійського А.І.Копытина. – СПб. : Пітер, 2001. – 288 с.
2. Артемова Л.В. Театр і гра. – К.: Томіріс, 2002
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4-19.
4. Баранова О.В, Савельєва А.М. Від навичок до творчості Мозаїка - Синтез, 2009.
5. Барташнікова І.А., Барташніков О.О. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5-7 років. – Тернопіль «Богдан», 1998.
6. Безгін І. Д. Театр і глядач в сучасній соціокультурній реальності / І. Д. Безгін, О. М. Семашко, В. І. Ковтуненко / Київ. державний інститут театрального мистецтва ім. І.К.Карого. – К.: КФ НВК "Наука", с. 2002. – 336 с.
7. Борщаговська Т. Театралізовані ігри як засіб розвитку творчих здібностей
дошкільнят // Палітра педагога. – 2003. – № 1.
8. Водолага Н. Вас запрошує театральна студія // Палітра педагога. – 2000.– № 4.
9. Гаврилук С. Театр і казка // Дошкільне виховання. – 2003. – № 5.

ФОТОЗВІТ

Пальчиковий театр

Магнітний театр

Настільний театр

Тіньовий театр

ІГРИ ДРАМАТИЗАЦІЇ

ТЕАТР НА ЛОЖКАХ

